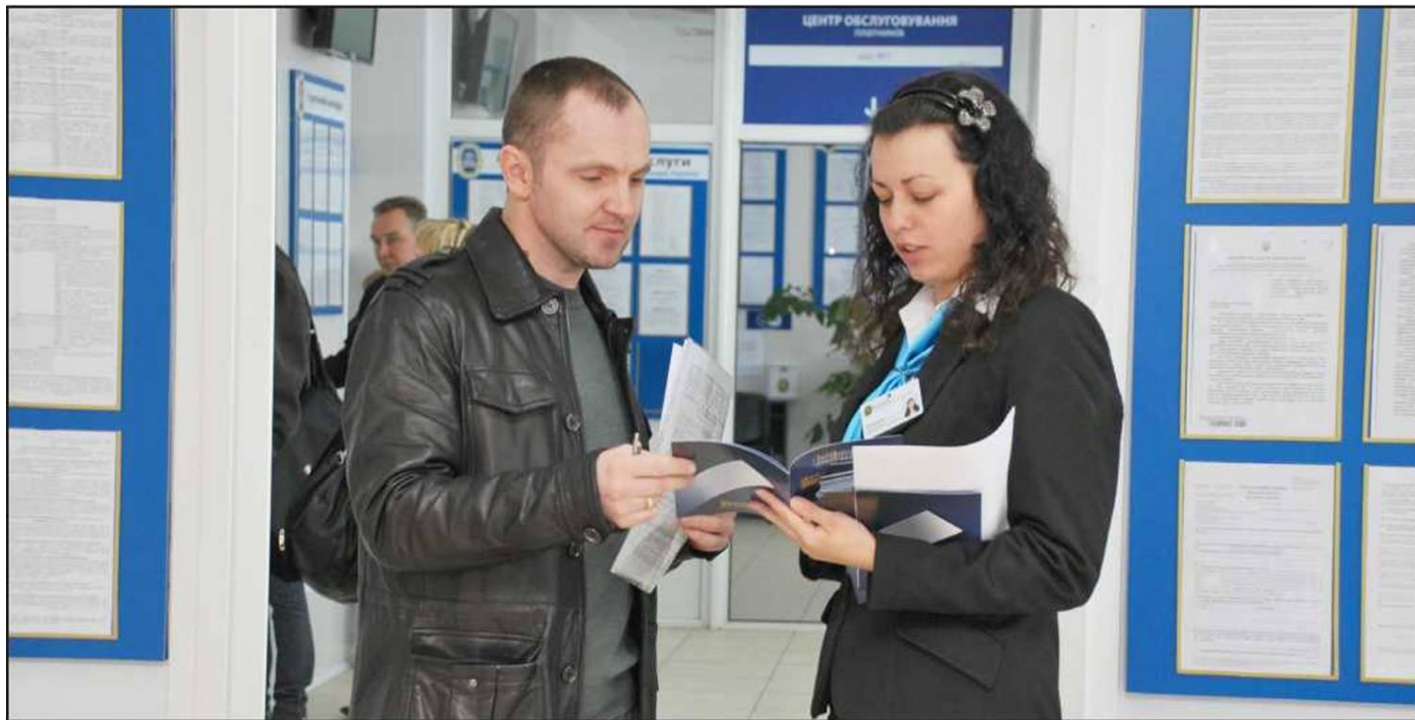

Державна фіскальна служба України
Головне управління ДФС у Дніпропетровській області

Методичні рекомендації для платників єдиного податку першої групи

М. ДНІПРО
2019

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПЛАТНИКІВ ЄДИНОГО ПОДАТКУ ПЕРШОЇ ГРУПИ

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Загальні положення	3
2. Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої групи	6
3. Фіксовані ставки єдиного податку для «спрошенців» першої групи	7
4. Податковий (звітний) період	8
5. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку	9
6. Ведення обліку і складання звітності	10
7. Застосування реєстраторів розрахункових операцій	12
8. Особливості нарахування, сплати та подання звітності з окремих податків і зборів платниками єдиного податку	12
9. Порядок обрання або переходу на спрощену систему оподаткування, або відмови від спрощеної системи оподаткування	13
10. Порядок реєстрації та анулювання реєстрації платників єдиного податку	15
11. Відповідальність платників єдиного податку	15
12. Нархування та сплата єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, подання звітності	15

Вступ

Правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку встановлюються главою 1 «Спрощена система оподаткування, обліку та звітності» розділу XIV «Спеціальні податкові режими» Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI із змінами та доповненнями (далі – ПКУ).

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності – це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку у порядку та на умовах, визначених зазначеною главою ПКУ, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності.

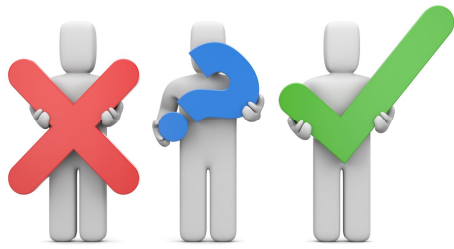
Юридична особа чи фізична особа – підприємець (далі – ФОП) може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам, встановленим цією главою ПКУ, та реєструється платником єдиного податку у порядку, визначеному ПКУ.

Суб'єкти господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, поділяються на чотири групи платників єдиного податку:

1. Загальні положення

Розглянемо основні положення щодо перебування суб'єктів господарювання на першій групі єдиного податку, визначені у п.п.1 п. 291.4 ст. 291 ПКУ:

Група єдиного податку	Тип платника	Наявність найманих осіб	Місце ведення діяльності, види діяльності, категорія отримувачів товарів (послуг)	Обсяг доходу (грн)	
Перша група	ФОП	Не використовують працю найманих осіб	Роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або надання побутових послуг населенню	Не перевищує 300 000	

Відповідно до пункту 291.5 статті 291 ПКУ не можуть бути платниками єдиного податку першої групи:

1) ФОП, які здійснюють:

► продаж підакцизних товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в ємностях до 20 літрів);

Перелік підакцизних товарів визначений пунктом 215.1 статті ПКУ.

До таких товарів належать, зокрема:

- спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво (крім квасу «живого» бродіння);
- тютюнові вироби, тютюн та промислові замінники тютюну;
- пальне;
- автомобілі легкові, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикли, транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоби для перевезення вантажів.

► реалізацію дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, у тому числі органогенного утворення;

► діяльність з продажу предметів мистецтва та антикваріату;

2) фізичні особи – нерезиденти;

3) платники податків, які на день подання заяви про реєстрацію платником єдиного податку мають податковий борг, крім безнадійного податкового боргу, що виник внаслідок дії обставин непереборної сили (форс-мажорних обставин).

Платники єдиного податку першої групи повинні здійснювати розрахунки за відвантажені товари (надані послуги) виключно в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій) (п. 291.6 ст. 291 ПКУ).

Пунктом 291.7 статті 291 ПКУ визначено, що для цілей цієї глави **під побутовими послугами населенню**, які надаються першою групою платників єдиного податку, розуміються такі види послуг:

- 1) виготовлення взуття за індивідуальним замовленням;
- 2) послуги з ремонту взуття;
- 3) виготовлення швейних виробів за індивідуальним замовленням;
- 4) виготовлення виробів із шкіри за індивідуальним замовленням;
- 5) виготовлення виробів з хутра за індивідуальним замовленням;
- 6) виготовлення спіднього одягу за індивідуальним замовленням;
- 7) виготовлення текстильних виробів та текстильної галантереї за індивідуальним замовленням;
- 8) виготовлення головних уборів за індивідуальним замовленням;
- 9) додаткові послуги до виготовлення виробів за індивідуальним замовленням;

- 10) послуги з ремонту одягу та побутових текстильних виробів;
- 11) виготовлення та в'язання трикотажних виробів за індивідуальним замовленням;
- 12) послуги з ремонту трикотажних виробів;
- 13) виготовлення килимів та килимових виробів за індивідуальним замовленням;
- 14) послуги з ремонту та реставрації килимів та килимових виробів;
- 15) виготовлення шкіряних галантерейних та дорожніх виробів за індивідуальним замовленням;
- 16) послуги з ремонту шкіряних галантерейних та дорожніх виробів;
- 17) виготовлення меблів за індивідуальним замовленням;
- 18) послуги з ремонту, реставрації та поновлення меблів;
- 19) виготовлення теслярських та столярних виробів за індивідуальним замовленням;
- 20) технічне обслуговування та ремонт автомобілів, мотоциклів, моторолерів і мопедів за індивідуальним замовленням;
- 21) послуги з ремонту радіотелевізійної та іншої аудіо- і відеоапаратури;
- 22) послуги з ремонту електропобутової техніки та інших побутових приладів;
- 23) послуги з ремонту годинників;
- 24) послуги з ремонту велосипедів;
- 25) послуги з технічного обслуговування і ремонту музичних інструментів;
- 26) виготовлення металовиробів за індивідуальним замовленням;
- 27) послуги з ремонту інших предметів особистого користування, домашнього вжитку та металовиробів;
- 28) виготовлення ювелірних виробів за індивідуальним замовленням;
- 29) послуги з ремонту ювелірних виробів;
- 30) прокат речей особистого користування та побутових товарів;
- 31) послуги з виконання фоторобіт;
- 32) послуги з оброблення плівок;
- 33) послуги з прання, оброблення білизни та інших текстильних виробів;
- 34) послуги з чищення та фарбування текстильних, трикотажних і хутрових виробів;
- 35) вичинка хутрових шкур за індивідуальним замовленням;
- 36) послуги перукарень;
- 37) ритуальні послуги;
- 38) послуги, пов'язані з сільським та лісовим господарством;
- 39) послуги домашньої прислуги;
- 40) послуги, пов'язані з очищенням та прибиранням приміщень за індивідуальним замовленням.

2. Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої групи

Доходом платника єдиного податку – ФОП першої групи є дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній п. 292.3 ст. 292 ПКУ (п. 292.1 ст. 292 ПКУ).

Відповідно до п. 292.3 ст. 292 ПКУ до суми доходу платника єдиного податку включається вартість безоплатно отриманих протягом звітного періоду товарів (робіт, послуг).

Безоплатно отриманими вважаються товари (роботи, послуги), надані платнику єдиного податку згідно з письмовими договорами дарування та іншими письмовими договорами, укладеними згідно із законодавством, за якими не передбачено грошової або іншої компенсації вартості таких товарів (робіт, послуг) чи їх повернення, а також товари, передані платнику єдиного податку на відповідальне зберігання і використані таким платником єдиного податку.

Датою отримання доходу платника єдиного податку є дата надходження коштів платнику єдиного податку у грошовій (готівковій або безготівковій) формі, дата підписання платником єдиного податку акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг) (п. 292.6 ст. 292 ПКУ)

Пунктом 292.10 ст. 292 ПКУ визначено, що не є доходом платника єдиного податку першої групи суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок), нараховані платником єдиного податку відповідно до закону.

Дохід визначається на підставі даних обліку, який ведеться відповідно до статті 296 ПКУ.

Визначення доходу здійснюється для цілей оподаткування єдиним податком та для надання права суб'єкту господарювання зареєструватися платником єдиного податку та/або перебувати на спрощеній системі оподаткування (п. 292.14 ст. 292 ПКУ).

Право на застосування спрощеної системи оподаткування у наступному календарному році мають платники єдиного податку за умови неперевищення протягом календарного року обсягу доходу, встановленого для відповідної групи платників єдиного податку, тобто 300 тис. грн для «спрощенців» першої групи.

При цьому, якщо протягом календарного року платники першої групи використали право на застосування іншої ставки єдиного податку у зв'язку з перевищенням обсягу доходу, встановленого для цієї групи, право на застосування спрощеної системи оподаткування у наступному календарному році такі платники мають за умови неперевищення ними протягом календарного року обсягу доходу, встановленого п.п. 3 п. 291.4 ст. 291 ПКУ, тобто 5 мільйонів гривень.

3. Фіксовані ставки єдиного податку для «спрощенців» першої групи

Ставки єдиного податку для платників першої групи встановлюються у відсотках (фіксовані ставки) до розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня податкового (звітного) року (далі – прожитковий мінімум) (п. 293.1 ст. 293 ПКУ).

Фіксовані ставки єдиного податку встановлюються сільськими, селищними, міськими радами або радами об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, для ФОП, які здійснюють господарську діяльність,

залежно від виду господарської діяльності, з розрахунку на календарний місяць.

Відповідно до п.п. 1 п. 293.2 ст. 293 ПКУ для першої групи платників єдиного податку ставки єдиного податку встановлюються у межах **до 10 відсотків розміру прожиткового мінімуму.**

Статтею 7 Закону України від 23 листопада 2018 року № 2629-VIII «Про Державний бюджет України на 2019 рік» з 1 січня 2019 року встановлено прожитковий мінімум для працездатних осіб – 1 921,00 гривня.

Отже, у 2019 році розмір єдиного податку для платників першої групи не повинен перевищував 192 грн 10 коп. (1 921 грн x 10 %).

З рішеннями місцевих органів влади у розрізі областей по встановленню ставок єдиного податку на певній території залежно від господарської діяльності можна ознайомитись на головній сторінці офіційного веб-порталу ДФС України за посиланням sfs.gov.ua у розділі «Рішення місцевих рад».

Звертаємо увагу, що відповідно до п. 293.4 ст. 293 ПКУ **ставка єдиного податку встановлюється для платників єдиного податку першої групи у розмірі 15 відсотків:**

1) до суми перевищення обсягу доходу, визначеного у п.п. 1 п. 291.4 ст. 291 ПКУ, тобто 300 тис. грн;

2) до доходу, отриманого від провадження діяльності, не зазначеної у реєстрі платників єдиного податку, віднесеного до першої групи;

3) до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж зазначений у главі 1 ПКУ;

4) до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування;

5) до доходу, отриманого платниками першої групи від провадження діяльності, яка не передбачена у п.п. 1 п. 291.4 ст. 291 ПКУ.

У разі здійснення платниками єдиного податку першої групи **кількох видів** господарської діяльності **застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку**, встановлений для таких видів господарської діяльності (п. 293.6 ст. 293 ПКУ).

Якщо платник єдиного податку першої групи здійснює господарську діяльність **на територіях більш як однієї** сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений ПКУ для відповідної групи таких платників єдиного податку (п. 293.7 ст. 293 ПКУ).

Порядок застосування платниками єдиного податку ставки 15 відсотків визначений п. 293.8 ст. 293 ПКУ.

Так, платники єдиного податку першої групи, які у календарному кварталі перевищили обсяг доходу 300 тис. грн, з наступного календарного кварталу за заявою переходять на застосування ставки єдиного податку, визначеної для платників єдиного податку другої або третьої групи, або відмовляються від застосування спрощеної системи оподаткування.

Такі платники до суми перевищення зобов'язані застосувати ставку єдиного податку у розмірі 15 відсотків.

Заява подається не пізніше 20 числа місяця, наступного за календарним кварталом, в якому допущено перевищення обсягу доходу.

4. Податковий (звітний) період

Податковим (звітним) періодом для платників єдиного податку першої групи **є календарний рік** (п. 294.1 ст. 294 ПКУ).

Відповідно до п. 294.2 ст. 294 ПКУ податковий (звітний) період починається з першого числа першого місяця звітного періоду і закінчується останнім календарним днем останнього місяця звітного періоду.

Для суб'єктів господарювання, які перейшли на сплату єдиного податку із сплати інших податків і зборів, встановлених ПКУ, **перший звітний період починається** з першого числа місяця, що настає за наступним звітним кварталом, в якому особу зареєстровано платником єдиного податку, і закінчується останнім календарним днем останнього місяця такого періоду (п. 294.3 ст. 294 ПКУ).

Згідно з п. 294.4 ст. 294 ПКУ **для зареєстрованих в установленому порядку ФОП**, які до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація, подали заяву щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для першої групи, перший звітний період починається з першого числа місяця, наступного за місяцем, в якому особу зареєстровано платником єдиного податку.

У разі державної реєстрації припинення підприємницької діяльності ФОП, які є платниками єдиного податку, останнім податковим (звітним) періодом вважається період, в якому відповідним контролюючим органом отримано від державного реєстратора повідомлення про проведення державної реєстрації такого припинення (п. 294.6 ст. 294 ПКУ).

У разі зміни податкової адреси платника єдиного податку останнім звітним періодом за такою адресою вважається період, в якому подано до контролюючого органу заяву щодо зміни податкової адреси (п. 294.7 ст. 294 ПКУ).

5. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку

Пунктом 295.1 статті 295 ПКУ визначено, що платники єдиного податку першої групи **сплачують єдиний податок шляхом здійснення авансового внеску не пізніше 20-го числа (включно) поточного місяця.**

При цьому, положеннями ПКУ не передбачено перенесення термінів сплати на інший день, якщо граничний строк сплати припадає на вихідний або святковий день.

Платники єдиного податку першої групи можуть здійснити сплату єдиного податку авансовим внеском за весь звітний період (рік), але не більш як до кінця поточного звітного року.

Нарахування авансових внесків для платників єдиного податку першої групи здійснюється контролюючими органами на підставі заяви такого платника єдиного податку щодо розміру обраної ставки єдиного податку, заяви щодо періоду щорічної відпустки та/або заяви щодо терміну тимчасової втрати працездатності (п. 295.2 ст. 295 ПКУ).

Сплата єдиного податку платниками першої групи здійснюється за місцем податкової адреси.

Платники єдиного податку першої групи **звільняються від сплати єдиного податку протягом одного календарного місяця на рік** на час відпустки, а також за період хвороби, підтвердженої копією листка (листоків) непрацездатності, якщо вона триває 30 і більше календарних днів (п. 295.5 ст. 295).

Відповідно до п.п. 298.3.2 п. 298.3 ст. 298 ПКУ інформація про період щорічної відпустки і терміни тимчасової втрати працездатності **з обов'язковим доданням копії листка непрацездатності подається за заявою у довільній формі.**

Єдиний податок, **нарахований за перевищення обсягу доходу, сплачується протягом 10-ти календарних днів** після граничного строку подання податкової декларації за податковий (звітний) квартал (п. 295.7 ст. 295 ПКУ).

У разі припинення платником єдиного податку провадження господарської діяльності податкові зобов'язання із сплати єдиного податку нараховуються такому платнику до останнього дня (включно) календарного місяця, в якому анульовано реєстрацію за рішенням контролюючого органу на підставі отриманого від державного реєстратора повідомлення про проведення державної реєстрації припинення підприємницької діяльності.

У разі анулювання реєстрації платника єдиного податку за рішенням контролюючого органу податкові зобов'язання із сплати єдиного податку нараховуються такому платнику до останнього дня (включно) календарного місяця, в якому проведено анулювання реєстрації.

6. Ведення обліку і складання звітності

Платники єдиного податку першої групи ведуть Книгу обліку доходів шляхом щоденного, за підсумками робочого дня, відображення отриманих доходів (п.п. 296.1.1 п. 296.1 ст. 296 ПКУ).

Форма Книги обліку доходів (для платників єдиного податку першої, другої та третьої груп, які не є платниками податку на додану вартість) (далі – Книга) та порядок її ведення затверджені наказом Міністерства фінансів України (далі – МФУ) від 19.06.2015 № 579 (zareєстровано у Міністерстві юстиції України 07.07.2015 за № 800/27245) (далі – Порядок № 579).

Книга ведеться за вибором платника податку у паперовому або в електронному вигляді.

У разі обрання платником податку ведення Книги *у паперовому вигляді* (п. 3 Порядку № 579):

1) платник податку зобов'язаний подати до контролюючого органу за основним місцем обліку примірник Книги, на титульному аркуші якої зазначаються: прізвище, ім'я та по батькові, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта для фізичних осіб, які мають відмітку в паспорті про право здійснювати будь-які платежі за серією та номером паспорта, податкова адреса;

2) книга прошнурована, пронумерована безоплатно реєструється у контролюючому органі. Книга засвідчується підписом керівника або заступника керівника контролюючого органу та скріплюється печаткою;

3) записи у Книзі виконуються розбірливо чорнилом темного кольору або кульковою ручкою. Внесення виправлень здійснюється шляхом нового запису (з відображенням від'ємного або позитивного значення), який засвідчується підписом платника податку;

4) у разі реєстрації нової Книги протягом податкового (звітного) періоду записи в ній продовжуються наростаючим підсумком, а попередня Книга залишається у платника податку.

У разі обрання платником податку ведення Книги *в електронній формі* (п. 4 Порядку № 579):

1) платник податку зобов'язаний отримати в акредитованому центрі сертифікації ключів, включеному до системи подання податкових документів в електронному вигляді, посилені сертифікати відкритих ключів; укласти договір про визнання електронних документів з контролюючим органом за основним місцем обліку; сформулювати та надіслати до такого контролюючого органу заяву про обрання способу ведення Книги в електронній формі засобами електронного зв'язку в електронній формі;

2) контролюючий орган за основним місцем обліку реєструє заяву про обрання способу ведення Книги в електронній формі в реєстрі поданих заяв та протягом 3-х

робочих днів формує і надсилає платнику податку повідомлення про реєстрацію Книги із зазначенням реєстраційного номера Книги та дати її реєстрації;

3) після отримання платником податку повідомлення про реєстрацію Книги така особа здійснює операції з її ведення згідно з Порядком № 579. Внесення даних за підсумками робочого дня здійснюється щоденно, але не пізніше наступного календарного дня;

4) у Книзі в електронному вигляді допускаються виправлення помилок або коригування шляхом доповнення рядка, в якому відображається від'ємне або позитивне значення.

Записи у Книзі виконуються за підсумками робочого дня, протягом якого отримано дохід, зокрема про кошти, які надійшли на поточний рахунок платника податку та/або які отримано готівкою, вартість безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг) (п. 5 Порядку № 579).

Книга зберігається у платника податку протягом 3-х років після закінчення звітного періоду, в якому здійснено останній запис (п. 7 Порядку № 579).

Дані Книги заповнюються у гривнях з копійками та використовуються платником податку для заповнення податкової декларації платника єдиного податку (п. 8 Порядку № 579).

Платники єдиного податку першої групи **подають** до контролюючого органу податкову декларацію платника єдиного податку (далі – Декларація) у строк, встановлений для річного податкового (звітного) періоду (п. 296.2 ст. 296 ПКУ), тобто **протягом 60-ти календарних днів**, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року (п.п. 49.18.3 п. 49.18 ст. 49 ПКУ).

Якщо останній день строку подання податкової декларації припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем строку вважається операційний (банківський) день, що настає за вихідним або святковим днем.

Граничні строки подання податкової декларації можуть бути збільшені за правилами та на підставах, які передбачені ПКУ (п. 49.20. ст. 49 ПКУ).

У Декларації відображається обсяг отриманого доходу, щомісячні авансові внески, визначені п. 295.1 ст. 295 ПКУ.

Така Декларація подається, якщо платник єдиного податку першої групи **не допустив перевищення** протягом року обсягу доходу 300 тис. грн, визначеного у п. 291.4 ст. 291 ПКУ, та/або самостійно не перейшов на сплату єдиного податку за ставками, встановленими для платників єдиного податку другої або третьої групи.

Платники єдиного податку першої групи **подають** до контролюючого органу Декларацію **у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду, у разі перевищення** протягом року обсягу доходу 300 тис. грн, або самостійного прийняття рішення про перехід на сплату податку за ставками, встановленими для платників єдиного податку другої або третьої (ФОП) груп, або відмови від застосування спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів, визначених ПКУ (п.п. 296.5.1 п. 296.5 ст. 296 ПКУ).

Подання Декларації у строки, встановлені для квартального податкового (звітного) періоду, тобто протягом 40-а календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу, звільняє таких платників від

обов'язку подання Декларації у строк, встановлений для річного податкового (звітного) періоду.

Сума перевищення обсягу доходу відображається у Декларації за податковий (звітний) період, у якому відбулося таке перевищення (п. 296.6 ст. 296 ПКУ).

Декларація подається до контролюючого органу за місцем податкової адреси (п. 296.4 ст. 296 ПКУ).

Декларація складається наростаючим підсумком. Уточнююча Декларація подається у порядку, встановленому ПКУ.

Платники єдиного податку **для отримання довідки про доходи** мають право подати до контролюючого органу **Декларацію з позначкою «Довідково»** за інший, ніж квартальний (річний) податковий (звітний) період, що не звільняє такого платника податку від обов'язку подання податкової декларації у строк, встановлений для квартального (річного) податкового (звітного) періоду.

Така Декларація складається з урахуванням норм пунктів 296.5 і 296.6 статті 296 та не є підставою для нарахування та/або сплати податкового зобов'язання (п. 296.8 ст. 296 ПКУ).

Форма Податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця затверджена наказом МФУ від 19.06.2015 № 578 (zareєстровано у Міністерстві юстиції України 07.07.2015 за № 799/27244) із змінами.

7. Застосування реєстраторів розрахункових операцій

Пунктом 296.10 статті 296 ПКУ визначено, що реєстратори розрахункових операцій (далі – РРО) не застосовуються платниками єдиного податку першої групи.

Звертаємо увагу, що норми цього пункту не поширюються на платників єдиного податку, які здійснюють реалізацію технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, а також лікарських засобів та виробів медичного призначення (п. 296.10 ст. 296 ПКУ).

8. Особливості нарахування, сплати та подання звітності з окремих податків і зборів платниками єдиного податку

Платники єдиного податку першої групи звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з таких податків і зборів (п. 297.1 ст. 297 ПКУ):

- ▶ податку на доходи фізичних осіб у частині доходів (об'єкта оподаткування), що отримані в результаті господарської діяльності платника єдиного податку першої групи та оподатковані згідно з главою 1 ПКУ;

- ▶ податку на додану вартість з операцій з постачання товарів, робіт та послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України;

► податку на майно (у частині земельного податку), крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються платниками єдиного податку першої групи для провадження господарської діяльності.

У разі **ввезення товарів** на митну територію України податки і збори та митні платежі **сплачуються платником єдиного податку на загальних підставах** відповідно до закону (п. 297.2 ст. 297 ПКУ).

9. Порядок обрання або переходу на спрощену систему оподаткування, або відмови від спрощеної системи оподаткування

Для обрання або переходу на спрощену систему оподаткування суб'єкт господарювання **подає** до контролюючого органу **заяву** (п.п. 298.1.1 п. 298.1 ст. 298 ПКУ).

Заява подається за вибором платника податків, в один з таких способів:

- 1) особисто платником податків або уповноваженою на це особою;
- 2) надсилається поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення;
- 3) засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством;
- 4) державному реєстратору як додаток до заяви про державну реєстрацію, що подається для проведення державної реєстрації ФОП. **Електронна копія заяви**, виготовлена шляхом сканування, передається державним реєстратором до контролюючого органу одночасно з відомостями з заяви про державну реєстрацію на проведення державної реєстрації ФОП згідно із Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань».

Зареєстровані в установленому порядку ФОП, які до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація, подали заяву щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для першої групи, **вважаються платниками єдиного податку з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому відбулася державна реєстрація** (п.п. 298.1.2 п. 298.1 ст. 298 ПКУ).

Суб'єкт господарювання, який є платником інших податків і зборів відповідно до норм ПКУ, може прийняти рішення про перехід на спрощену систему оподаткування **шляхом подання заяви** до контролюючого органу **не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку наступного календарного кварталу**. Такий суб'єкт господарювання **може здійснити перехід** на спрощену систему оподаткування **один раз протягом календарного року** (п.п. 298.1.4 п. 298.1 ст. 298 ПКУ).

Перехід на спрощену систему оподаткування суб'єкта господарювання може бути здійснений за умови, якщо протягом календарного року, що передуює періоду

переходу на спрощену систему оподаткування, суб'єктом господарювання дотримано вимоги, встановлені у п. 291.4 ст. 291 ПКУ.

До поданої заяви **додається розрахунок доходу за попередній календарний рік**, який визначається з дотриманням вимог, встановлених ПКУ.

Форма розрахунку доходу за попередній календарний рік, що передує року переходу на спрощену систему оподаткування, затверджена наказом МФУ від 20.12.2011 № 1675 (zareєстровано у Міністерстві юстиції України 27.12.2011 за № 1536/20275) (далі – Наказ № 1675).

Для відмови від спрощеної системи оподаткування суб'єкт господарювання **не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку нового календарного кварталу (року) подає** до контролюючого органу **заяву** (п.п. 298.2.1 п. 298.2 ст. 298 ПКУ).

Платники єдиного податку можуть **самостійно відмовитися** від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів, визначених ПКУ, **з першого числа місяця**, наступного за податковим (звітним) кварталом, в якому подано заяву щодо відмови від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів (п.п. 298.2.2 п. 298.2 ст. 298 ПКУ).

Платники єдиного податку першої групи **зобов'язані** перейти на сплату інших податків і зборів, визначених ПКУ, у таких випадках та у такі строки (п.п. 298.2.3 п. 298.2 ст. 298 ПКУ):

1) у разі **перевищення протягом календарного року встановленого обсягу доходу** платниками єдиного податку першої групи **та нездійснення такими платниками переходу на застосування іншої ставки** – з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення;

2) платниками єдиного податку першої групи, **які використали право на застосування інших ставок, встановлених для третьої групи**, – з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому відбулося таке перевищення;

3) у разі **застосування** платником єдиного податку **іншого способу розрахунків**, ніж зазначені у п. 291.6 ст. 291 ПКУ, – з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, в якому допущено такий спосіб розрахунків;

4) у разі **здійснення видів діяльності**, які **не дають права** застосовувати спрощену систему оподаткування – з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, в якому здійснювалися такі види діяльності;

5) у разі **здійснення видів діяльності, не зазначених у реєстрі** платників єдиного податку, – з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) періодом, в якому здійснювалися такі види діяльності;

6) у разі **наявності податкового боргу** на кожне перше число місяця **протягом двох послідовних кварталів** – в останній день другого із двох послідовних кварталів;

7) у разі **здійснення платниками діяльності, яка не передбачена** у п.п. 1 п. 291.4 ст. 291 ПКУ, – з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому здійснювалася така діяльність.

Форма та порядок подання заяви про застосування спрощеної системи оподаткування затверджені Наказом № 1675.

10. Порядок реєстрації та анулювання реєстрації платників єдиного податку

Реєстрація суб'єкта господарювання як платника єдиного податку здійснюється шляхом **внесення** відповідних записів **до реєстру платників єдиного податку** (п. 299.1 ст. 299 ПКУ).

Відповідно до п. 299.9 ст. 299 ПКУ за бажанням зареєстрований платник єдиного податку може безоплатно та безумовно **отримати витяг з реєстру платників єдиного податку**. Строк надання витягу не повинен перевищувати одного робочого дня з дня надходження запиту. Витяг діє до внесення змін до реєстру.

Реєстрація платником єдиного податку є безстроковою та може бути **анульована шляхом виключення з реєстру платників єдиного податку** за рішенням контролюючого органу (п. 299.10 ст. 299 ПКУ).

11. Відповідальність платників єдиного податку

Платники єдиного податку несуть відповідальність відповідно до ПКУ за правильність обчислення, своєчасність та повноту сплати сум єдиного податку, а також за своєчасність подання податкових декларацій (п. 300.1 ст. 300 ПКУ).

Так, зокрема, відповідно до ст. 122 ПКУ несплата (неперерахування) фізичною особою – платником єдиного податку першої групи авансових внесків єдиного податку у порядку та у строки, визначені ПКУ, тягне за собою накладення штрафу у розмірі 50 відсотків ставки єдиного податку першої групи.

12. Нарахування та сплата єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, подання звітності

Правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску, умови та порядок його нарахування і сплати визначає Закон України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» із змінами та доповненнями (далі – Закон № 2464).

Відповідно до положень п. 4 частини 1 ст. 4 Закону № 2464 платниками єдиного внеску є, зокрема ФОП, у тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування.

Враховуючи, що ФОП – платники єдиного податку першої групи не використовують працю найманих осіб, вони зобов'язані своєчасно та у повному

обсязі нараховувати, обчислювати і сплачувати єдиний внесок та у визначені законодавством терміни подавати звітність з єдиного внеску виключно за себе.

Для платників єдиного податку єдиний внесок нараховується на суми, що визначаються такими платниками самостійно, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленої Законом № 2464. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску (п. 3 частини 1 ст. 7 Закону № 2464).

Максимальна величина бази нарахування єдиного внеску – це максимальна сума доходу застрахованої особи на місяць, що дорівнює 15 розмірам мінімальної заробітної плати, встановленої законом, на яку нараховується єдиний внесок (п. 4 частини 1 ст. 1 Закону № 2464).

Мінімальний страховий внесок – це сума єдиного внеску, що визначається розрахунково як добуток мінімального розміру заробітної плати на розмір внеску, встановлений законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід), та підлягає сплаті щомісяця.

Єдиний внесок, зокрема для платників єдиного податку, **встановлюється у розмірі 22 відсотки** до визначеної статтею 7 Закону № 2464 бази нарахування єдиного внеску (частина 5 ст. 8 Закону № 2464).

З урахуванням того, що статтею 8 Закону України від 23 листопада 2018 року № 2629-VIII «Про Державний бюджет України на 2019 рік» у 2019 році **встановлена мінімальна заробітна плата у місячному розмірі 4 173,00 гривні**, то:

- **мінімальний страховий внесок у 2019 році складає 918,06 грн за місяць** (4 173,00 грн x 22 %);

- **максимальна величина бази нарахування єдиного внеску у 2019 році складає 62 595,00 грн за місяць** (4 173,00 грн x 15), тобто **максимальний розмір єдиного внеску – 13 770,90 грн** (62 595,00 грн x 22 %).

Єдиний внесок підлягає сплаті незалежно від фінансового стану платника.

За наявності у платника єдиного внеску одночасно із зобов'язаннями із сплати єдиного внеску зобов'язань із сплати податків, інших обов'язкових платежів, передбачених законом, або зобов'язань перед іншими кредиторами **зобов'язання із сплати єдиного внеску виконуються в першу чергу** і мають пріоритет перед усіма іншими зобов'язаннями, **крім зобов'язань з виплати заробітної плати (доходу)** (частина 12 ст.9 Закону № 2464).

Платники єдиного податку зобов'язані **сплачувати єдиний внесок**, нарахований за календарний квартал, **до 20 числа місяця, що настає за кварталом**, за який сплачується єдиний внесок, за місцем обліку такого платника.

Пунктом 4 розділу III Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що затверджена наказом МФУ від 20.04.2015 № 449 (у редакції наказу МФУ від 28.03.2016 № 393), зареєстрований у Міністерстві юстиції України 07.05.2015 за № 508/26953 (далі – Інструкція № 449), визначено, що **платники єдиного податку, які є пенсіонерами за віком або інвалідами** та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу, **звільняються від сплати за себе єдиного внеску та можуть бути його платниками виключно за умови самостійного визначення для себе бази нарахування єдиного внеску**.

У разі **якщо останній день строків сплати єдиного внеску**, зазначених у цій Інструкції, припадає на вихідний або святковий день, останнім днем таких строків сплати єдиного внеску вважається перший робочий день, що настає за вихідним або святковим днем (п. 11 розділу IV Інструкції № 449).

Порядок формування та подання страхувальниками звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування затверджений наказом МФУ від 14.04.2015 № 435 (у редакції наказу МФУ від 15.05.2018 № 511), що зареєстрований у Міністерстві юстиції України 11.06.2018 за № 692/32144 (далі – Порядок № 435).

ФОП, які обрали спрощену систему оподаткування, **зобов'язані подавати самі за себе звіт щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування** (далі – Звіт) незалежно від того, чи ведуть вони підприємницьку діяльність (п. 13 розділу II Порядку № 435).

Звіт не подається «спрощенцями», якщо вони **отримують пенсію за віком або є особами з інвалідністю, або досягли віку**, встановленого ст. 26 Закону України «Про загальнообов'язкове пенсійне страхування», **та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу** (п.3 розділу III Порядку № 435).

ФОП – платники єдиного податку формують та **подають** до органів доходів і зборів **Звіт самі за себе один раз на рік до 10 лютого року**, що настає за звітним періодом.

Звітним періодом є календарний рік.

Звіт про суми нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску подається за формою № Д5 згідно з додатком 5 до Порядку № 435 із зазначенням типу форми «початкова» (п. 2 розділу III Порядку № 435).

Звіт до органів доходів і зборів **подається** страхувальником або відповідальною особою страхувальника **за основним місцем взяття на облік** як платника єдиного внеску в органах доходів і зборів.

У разі державної реєстрації припинення підприємницької діяльності ФОП її **останнім звітним періодом** є період з дня закінчення попереднього звітного періоду до дня державної реєстрації припинення підприємницької діяльності такої фізичної особи (частина 8 ст. 9 Закону № 2464).

Якщо останній день строку подання Звіту припадає на вихідний, святковий чи інший неробочий день, останнім днем подання Звіту вважається перший після нього робочий день (п. 14 розділу II Порядку № 435).

Офіційний веб-портал Державної фіскальної служби України: sfs.gov.ua
Інформаційно-довідковий департамент ДФС України: 0-800-501-007
«Гаряча лінія» ДФС України «Пульс»: 0-800-501-007 (напрямок «4»)
Акредитований центр сертифікації ключів: 0-800-501-007 (напрямок «2»)